Mutaties meicirculaire 2026 t.o.v. de decembercirculaire 2025:

Bedragen x € 1.000	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Algemeen:	***-74***	***2.476***	***2.337***	***2.031***	***1.890***
bestaand uit:					
1) Volume- en LPO-accres	312	365	556	297	448
2) Nominale ontwikkelingen		1.828	1.517	1.588	1.446
3) Incidentele compensatie (uitstel vervanging abonnementstarief wmo)		52			
4) Afrekening ruimte onder BCF-plafond 2025	-364				
5) Diversen	-22	231	264	146	-4
Taakmutaties:	***-109***	***442***	***-17***	***-1.901***	***-1.945***
bestaande uit:					
6) wet handhaving sociale zekerheid	*10*	*3*	*3*	*3*	*3*
7) Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo		*438*			
8) Huishoudelijke hulp uit de Wmo				*-2.688*	*-2.750*
9) Vangnetregeling huishoudelijke hulp uit de Wmo				*802*	*821*
10) Kinderopvang pleegouders	*16*	*16*			
11) Compensatieregeling niet-beoogde kosten jeugdzorg	*-110*				
12) 'Weeffout'Jeugdzorg	*-19*	*-19*	*-19*	*-19*	*-19*
Diversen	*-6*	*4*	*-1*	*1*	
Overige uitkeringen:	***395***	***1558***	***517***	***524***	***628***
bestaande uit:					
13) Participatie	*277*	*273*	*240*	*247*	*346*
14) Suppletie-uitkering nieuw verdeelstelsel		*223*	*262*	*262*	*262*
15) Armoedebestrijding		*-4*	*-4*	*-4*	*-4*
16) Erfgoed en Overheid	*20*				
17) Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp	*35*				
18) IBO Problematische schulden	*34*				
19) Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren	*18*	*18*	*18*	*18*	*22*
20) Ondersteuning lokale politieke partijen	*10*				
21) Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)		*1.040*			
22) Gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen		*4*			
Diversen	*1*	*4*	*1*	*1*	*2*
WOZ-waarden en stelposten:	***-314***	***36***	***759***	***1.442***	***2.992***
bestaande uit:					
23) WOZ -waarden	*-126*	*-205*	*-204*	*-203*	*-211*
24) BCF-plafond	*-188*	*-188*	*-188*	*-188*	*-188*
25) Compensatie LPO o.b.v. gecombineerde index		*429*	*1151*	*1833*	*3391*
Totale mutaties meicirculaire 2026:	***-102***	***4.512***	***3.596***	***2.096***	***3.565***
Totaal meicirculaire	*78.631*	*81.248*	*78.176*	*76.759*	*77.824*

1.Het gemeentefonds wordt aangepast op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Uitgangspunt is dat het gemeentefonds meerjarig de ontwikkeling van het nominaal bruto binnenlands product volgt. De volumeontwikkeling van de fondsen wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp, waardoor het gemeentefonds minder schommelt. De cumulatieve mutatie voor het volume deel in de jaren 2026 t/m 2030

bedraagt: -/- € 4 miljoen in 2026, € 35 miljoen in 2027, € 39 miljoen in 2028, -/- € 25 miljoen in 2029 en -/- € 27 miljoen in 2030. Het LPO(Loon- en prijsontwikkeling) accres wordt bepaald op basis van de ontwikkeling van het prijs Bbp van het lopende jaar, waardoor het gemeentefonds op een reëel 'niveau' blijft. De tranche van het lopende jaar wordt telkens bij de Voorjaarsnota definitief bepaald. De prijs-Bbp ontwikkeling is gebaseerd op de CEP-raming (Centraal Economisch Plan) van het CPB. In de CEP-raming 2026 is een hogere prijsontwikkeling voorzien, waardoor de prijscompensatie hoger uitpakt ten opzichte van december 2025.
De cumulatieve mutatie voor het prijsdeel in de jaren 2026 t/m 2030 bedraagt € 174 miljoen in 2026, € 188 miljoen in 2027, € 275 miljoen in 2028, € 205 miljoen in 2029 en € 299 miljoen in 2030.

2.De gemeente raamt in de begroting 2027 tegen lopende prijzen (inclusief inflatie).Via het gemeentefonds valt in 2027 35 punten van de uitkeringsfactor vrij voor dit doel; verleggen basisjaar (referentiejaar).

3. De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage Wmo 2015 schuift op van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Daarom wordt van de VWS-begroting in 2027 € 225 miljoen overgeheveld naar het gemeentefonds. Omdat deze besparing al was ingeboekt (meicirculaire 2023), is hierover geen accres opgebouwd; het accres wordt daarom incidenteel met € 40,7 miljoen bijgesteld in 2027.

4. Jaarlijks wordt bij de septembercirculaire een inschatting gemaakt van de declaraties door gemeenten bij het BTW Compensatie Fonds. Op basis van deze inschatting is in de septembercirculaire 2025 de ruimte onder het plafond uitgekeerd (€ 428 miljoen). Bij het opmaken van de definitieve afrekening 2025 bleek de ruimte onder het plafond lager (€ 216 miljoen). Daarom wordt het verschil (€ 213 miljoen) in 2026 in mindering gebracht als mutatie op de uitkeringsfactor.

5. Naast de mutaties in de algemene uitkering die worden veroorzaakt door wijzigingen in de maatstafgewichten en de wegingsfactoren als gevolg van beleidsmatige maatregelen, wordt een deel van de mutatie veroorzaakt door mutaties in de door de gebruiker ingebrachte basisgegevens.

6. De nieuwe Wet handhaving sociale zekerheid gaat in op 1 januari 2027. De uitvoeringsconsequenties voor gemeenten zijn inzichtelijk gemaakt met twee artikel 2 (Fvw 1997) onderzoeken. Het ene onderzoek richtte zich op nieuwe of gewijzigde taken in het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid en onderliggende besluiten. Het andere onderzoek richtte zich specifiek op wijzigingen voor het (tussentijdse) maatregelenbesluit. Mede op basis van de uitkomsten van deze onderzoeken ontvangen gemeenten een bijdrage in de uitvoeringskosten van het wetsvoorstel handhaving sociale zekerheid.

7. De invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo (ter vervanging van het abonnementstarief) is uitgesteld van 1 januari 2027 naar 1 januari 2028. Hierdoor valt de eerder ingeboekte besparing in 2027 tijdelijk weg. Om dit op te vangen wordt in 2027 een bedrag overgeheveld van de begroting van het ministerie van VWS naar het gemeentefonds en toegevoegd. Over dit bedrag is geen accres opgebouwd, omdat de besparing al eerder was verwerkt. Daarom wordt het accres in 2027 incidenteel verhoogd.

8. Het kabinet heeft besloten dat huishoudelijke hulp niet langer via de Wmo wordt vergoed voor mensen die dit zelf kunnen betalen. Deze maatregel gaat in op 1 januari 2029. Hierdoor stopt huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo. Het gevolg is dat gemeenten minder kosten hebben voor deze voorziening. Omdat gemeenten minder hoeven uit te geven, wordt er juist geld uit het gemeentefonds gehaald.

9. Hoewel huishoudelijke hulp grotendeels uit de Wmo verdwijnt, blijft de gemeente verantwoordelijk voor mensen die niet in staat zijn om dit zelf te regelen of te betalen. Voor deze groep wordt een vangnet ingericht. Hiervoor ontvangen gemeenten vanaf 2029 jaarlijks € 430 miljoen extra via het gemeentefonds. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het cluster Individuele voorzieningen Wmo.

10. De Rijksoverheid stelt extra geld beschikbaar om pleegouders te helpen bij de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang (bso) voor hun pleegkinderen. Deze regeling geldt voor alle pleegouders, ook als de plaatsing vrijwillig is. Pleegouders betalen nu vaak nog een eigen

bijdrage nadat zij kinderopvangtoeslag hebben ontvangen. De extra middelen zijn bedoeld om deze resterende kosten te verlagen. Bij de decembercirculaire 2025 is voor 2025 eenmalig € 10,7 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de meicirculaire 2026 zijn deze middelen voor 2026 en 2027 ook aan het gemeentefonds toegevoegd.

11. Op 16 juni 2025 is de SPUK “Niet beoogde jeugdzorgkosten vanwege verblijf” verlengd voor de zorgkosten over de jaren 2024 en 2025, met een aanpassing die op 24 november 2025 is gepubliceerd. Ten behoeve van deze regeling is in 2026 een bedrag van € 60 miljoen beschikbaar gesteld op de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), afkomstig uit de algemene uitkering van het gemeentefonds. In het derde kwartaal van 2026 zal de beoordeling van de aanvragen plaatsvinden. Na beoordeling van de aanvragen over de jaren 2024 en 2025 zal het eventuele restant terugvloeien naar de algemene uitkering van het gemeentefonds.

12. Bij de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015 is geld overgeheveld van het provinciefonds naar het gemeentefonds. Daarbij is een fout gemaakt: er is toen structureel te veel naar gemeenten gegaan. Dit kwam doordat geen rekening werd gehouden met het feit dat grote steden zoals Amsterdam, Rotterdam en Den Haag al zelf verantwoordelijk waren voor de jeugdzorg. Deze fout wordt nu hersteld. Vanaf 2026 wordt deze correctie structureel doorgezet.

13. Extrapolatie van dit budget.

14. Vanaf 2023 geldt voor gemeenten een ingroeipad als gevolg van de invoering van het nieuwe verdeelmodel van de algemene uitkering. Dit ingroeipad wordt verwerkt in een suppletie-uitkering.

15. In paragraaf 4.2-1 van de decembercirculaire 2016 zijn gemeenten geïnformeerd over de € 85 miljoen die vanaf 2017 structureel beschikbaar is gesteld voor de bestrijding van de gevolgen van armoede onder kinderen. Jaarlijks vindt in de meicirculaire actualisatie plaats van de verdeling voor het jaar t+1 en verder. De middelen worden verdeeld op basis van CBS-gegevens over kinderen met een kans op armoede.

16. Gemeenten en provincies vervullen een belangrijke functie in de bescherming en het beheer van archeologisch erfgoed, gebouwde monumenten en cultuurlandschappen. De capaciteit en deskundigheid op het gebied van erfgoed in de fysieke leefomgeving bij provincies en gemeenten staat onder druk. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de VNG zijn daarom het Programma Erfgoed en Overheid gestart; een stimuleringsaanpak gericht op duurzame versterking van de uitvoering van wettelijke taken op het gebied van erfgoed in de fysieke leefomgeving. In 2026 wordt voor het eerst cofinanciering toegekend aan projecten die duidelijk bijdragen aan de doelen van het programma.

17. Het beoogde doel van deze decentralisatie-uitkering is om gemeenten de mogelijkheid te bieden om de bestaande lokale aanpak van energiearmoede te intensiveren. Om gemeenten te helpen, hebben het ministerie van SZW, de Stichting Tijdelijk Noodfonds Energie (TNE) en de VNG samengewerkt aan een portaal dat op een zorgvuldige en veilige wijze contactgegevens van aanvragers bij het TNE, die hiervoor toestemming hebben gegeven, beschikbaar stelt aan gemeenten.
In combinatie met de ontvangen data maakt dit het mogelijk huishoudens met een hoge energierekening en een laag inkomen gericht te benaderen, passende ondersteuning te bieden en daarbij gebruik te maken van het bestaande lokale hulpaanbod.

18. Het kabinet heeft een pakket aan maatregelen ingevoerd om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. In 2026 wordt beoogd bestuurlijke afspraken te tekenen tussen alle branches van vastelastenpartners, Divosa, Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK) en de VNG en het ministerie van SZW. Deze afspraken hebben tot doel om de vroegsignalering van schuldenproblematiek een impuls te geven. Partijen voeren tot en met 2029 verbetermaatregelen door met als doel om het bereik van de doelgroep te verdubbelen en de ongewenste uitval van de deelnemende doelgroep te halveren.

19. Er wordt structureel extra budget beschikbaar gesteld gericht op de arbeidsinschakeling van jongeren tot 27 jaar. In totaal gaat het om € 12,5 miljoen in 2026 oplopend tot € 44,3 miljoen structureel vanaf 2033. De eerste twee hierna genoemde onderwerpen zijn in het kader van de

nieuwe Wet van school naar duurzaam werk. Individuele gemeenten ontvangen vanaf 2026 in totaal € 9,9 miljoen extra voor het ondersteunen van jongeren bij of gericht op arbeidsinschakeling. Dit is een aanvulling op het bestaande re-integratiebudget. Centrumgemeenten ontvangen in totaal € 2,6 miljoen voor hun coördinerende rol op grond van artikel 7a van de Participatiewet. Per 2027 komen extra financiële middelen beschikbaar voor re-integratiedienstverlening aan jongeren die door Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) zijn afgewezen voor de Wajong op basis van het duurzaamheidscriterium. Bij deze jongeren is vastgesteld dat zij op dit moment geen arbeidsvermogen hebben, maar niet zeker is dat dit arbeidsvermogen ook duurzaam ontbreekt.

20. Op de huidige begroting van het ministerie van BZK is € 8,2 miljoen in 2026 beschikbaar voor de subsidiëring van decentrale politieke partijen. Dit is onderdeel van het wetsvoorstel Wet op de politieke partijen (Wpp). Omdat deze wet nog niet in werking is getreden, ontbreekt momenteel de vereiste wettelijke grondslag om deze middelen uit te keren.
De leden Clemminck – Tijs van der Brink hebben een amendement op de Ontwerpbegroting 2026 ingediend aangaande ondersteuning lokale politieke partijen11. Dit amendement betreft een incidentele overboeking van de begroting van BZK naar het gemeentefonds van € 5,5 miljoen in 2026. Met verstrekking van deze middelen aan gemeenten middels een decentralisatie-uitkering, worden gemeenten in de gelegenheid gesteld om politieke partijen die een zetel hebben in de gemeenteraad te ondersteunen. De verdeling van deze middelen is gebaseerd op het totaal aantal zetels in de gemeenteraad maal het bedrag per zetel. Het bedrag per zetel is afhankelijk van het inwoneraantal van de gemeente.

21. Voor 2027 is € 671 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid. Hiervan wordt € 583 miljoen verdeeld door middel van een verdeelsleutel die op verzoek van de VNG is opgesteld door Andersson Elffers Felix (AEF). Deze verdeelsleutel is gebaseerd op de verschillende taken die gemeenten hebben en bijbehorende indicatoren zoals het aantal inwoners van een gemeente. Dezelfde verdeelsleutel is ook voor 2026 toegepast. Op voorstel van de VNG, in samenwerking met de RVO, wordt € 85,9 miljoen van het totaalbudget toegekend voor plannen die gemeenten hebben op gebied van het aardgasvrij maken van wijken, het aanleggen van windparken of zonneweiden of een zero-emissie-zone. Een onderdeel van de algemene uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid zijn middelen voor de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL).
Sinds 2019 werken de G4-gemeenten gezamenlijk aan de uitrol van laadinfrastructuur voor alle modaliteiten. De gemeente Utrecht ontvangt € 1,9 miljoen van het totaalbudget ten behoeve van de NAL-regio G4. Met deze middelen wordt de NAL-regio G4 in staat gesteld om bij te dragen aan het doel om een landelijk dekkend laadnetwerk voor alle modaliteiten te realiseren.

22. Gemeenten en hun antidiscriminatievoorzieningen (ADV’s) werken samen als het gaat om de preventie van discriminatie op lokaal niveau. Voor de kerntaken van de ADV’s krijgen gemeenten sinds 2009 structureel geld via de algemene uitkering van het gemeentefonds. Gemeenten krijgen in 2027 (net als in 2024, 2025 en 2026) middelen om méér aan preventie te kunnen. Hiervoor is in 2027 in totaal € 2,5 miljoen beschikbaar. De middelen worden verdeeld op basis van een vast bedrag per inwoner van € 0,14.

23. Op 30 mei jl. is de Tweede Kamer geïnformeerd over de verdeling per 1 januari 2027. Er worden twee kleine wijzigingen doorgevoerd, waaronder de aanpassing van de rekentarieven OZB. De rekentarieven van de Onroerendezaakbelasting (OZB) worden aangepast aan de werkelijke gemiddelde OZB-tarieven en de verevening van de overige eigen middelen worden met hetzelfde bedrag verlaagd. De aanpassing van de rekentarieven van de verdeelmaatstaf OZB is afgestemd op de WOZ tijdvakken. Op 1 januari 2026 begint een nieuw WOZ-tijdvak met waardepeildatum 1 januari 2025. Bij de aanpassing van de rekentarieven is de vaste werkwijze toegepast: het rekentarief wordt naar beneden (of naar boven) bijgesteld om de stijging (of daling) van de OZB-maatstaf als gevolg van de stijging (of daling) van de WOZ-waarde van woningen en niet-woningen ongedaan te maken. De maatstaf groeit alleen met de inflatie mee (prijs Nationale Bestedingen, pNB). De marktontwikkeling tussen 1 januari 2025 en 1 januari 2026 bij woningen wordt, op basis van informatie van de Waarderingskamer, geschat op 6,5%. Voor niet-woningen wordt de waardeontwikkeling over dezelfde periode geschat op 2,75%. De inflatie (pNB) in die periode bedraagt volgens de ramingen van het CPB 3%.

24. Het BTW-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2025 € 215 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. Deze € 215 miljoen mag in de begroting 2027 structureel als stelpost worden opgenomen en is aangepast naar dit bedrag.

25. De gemeente Winterswijk wordt door het Rijk deels gecompenseerd voor lonen en prijzen. In de praktijk blijkt dat de werkelijke prijsstijgingen hoger zijn dan de compensatie die via het Gemeentefonds wordt ontvangen. Het risico voor deze extra lasten wordt opgevangen door het opnemen van een stelpost in de begroting. Het berekenen van de jaarlijkse mutatie voor deze stelpost is complex, omdat vooraf niet bekend is welke prijsstijgingen in het komend jaar te verwachten zijn. Deze berekeningen hebben meer het karakter van een risico-inschatting. Om deze reden wordt de berekening van het verschil tussen de loon- en prijscompensatie en de mogelijk te verwachten extra prijsstijging opgenomen in het overzicht van het benodigd weerstandsvermogen van de risicoparagraaf. Op deze manier blijft het risico van prijsstijgingen onderdeel van de begroting.